

С.В. Біленкова,

*кандидат мистецтвознавства, доцент Київського національного
університету будівництва і архітектури*

МІСТОБУДІВНІ ЛАНДШАФТИ ІСТОРИЧНИХ МІСТ В АКВАРЕЛЯХ АРХІТЕКТОРА ОСКАРА ЛАСКЕ – ПОСЛІДОВНИКА ІДЕЙ ВІДЕНСЬКОГО СЕЦЕСІОНУ

Як відомо, ХХІ століття оголошено UNESCO епохою освіти. Ідеї гуманізації та глобалізації у сьогоденному житті відіграють провідну роль і мають для сучасного світу особливе значення. І процес інтеграції України у світове співтовариство з утворенням мультинаціональних систем, підготовлений розвитком науки і техніки минулих століть дає необмежені можливості для спілкування між собою не тільки окремим людям, країнам, а й цілим континентам.

Культурна спадщина України надзвичайно цікава і багатоманітна, з потужним духовним та інтелектуальним потенціалом, який визначає її високий авторитет як світової держави. Тому вивчення культурних традицій держави, творчих здобутків культурних діячів різних поколінь, архітекторів і митців минулих часів, їх впливу на сучасне мистецтво, формування духовно-моральних цінностей має надзвичайно важливе значення у сучасному житті.

Ім'я Оскара Івана Ласке (молодшого) маловідомого досі в Україні архітектора і художника-акварелиста українського походження з Чернівців є надзвичайно цінним у скарбниці вітчизняної культури і мистецтва. Його життєвий шлях – яскравий приклад становлення одного з найбільш просвітлених демократичних прошарків суспільства – творчої інтелігенції, який сформував на початку ХХ століття абсолютно нове творче мовлення художньо-естетичного світогляду.

Творчий світ архітектора формувався ще з дитинства на Буковині у період будівництва знаменитого у світі нині ансамблю колишньої Резиденції буковинських митрополитів, для будівництва якого в кінці 1860-х рр. на запрошення Йозефа Главки приїхав його батько Оскар Ласке (старший) разом із своїми колегами. Саме тут – у Чернівцях і заклався фундамент творчого таланту майбутнього архітектора та геніального акварелиста Оскара Ласке (молодшого).

Все своє життя Ласке, як багаторічний член віденського Сецесіону, військовий художник, мандрівник і філософ від музею Альбертіни у Відні вважав себе корінним буковинцем, залишивши майбутнім поколінням цілу низку надзвичайно пронизливих творчих робіт як в архітектурі, монументальній скульптурі, так і в живописі.

Як архітектор-ландшафтник він, на знак пошани до рідного міста, 02 грудня 1902 року втілює у життя одну із найкрасивіших містобудівних доміант Чернівців – монумент полеглим солдатам-буковинцям 41-го піхотного полку. Але, на жаль, за офіційним рішенням органів радянської влади 14 грудня 1949 року ще за життя автора проекту, монумент був демонтований.

Історичний центр Відня досі прикрашають унікальні будівлі, споруджені і декоровані за його проектами. Але найбільш цінною і насиченою залишається знаменита і неповторна колекція живописних творів Ласке, яка зберігається у фондах музею Альбертіни у Відні. Унікальна ця колекція в першу чергу тим, що ці багаточисельні акварелі (їх нараховується в межах 4 тисяч) малював професійний архітектор, який протягом десятиліть фіксував не тільки розвиток містобудівних ансамблів різних міст Європи і світу, а й образно передавав їх сутність, дух і неповторність культурного потенціалу. Подорожував архітектор і як військовий художник і як працівник музею Альбертіни дуже багато, іноді протягом року здійснював великі поїздки до 4 – 5 країн і ніколи не забував свої рідні Чернівці та Буковину. Окрім Чернівців Ласке залишив багато замальовок містобудівних ландшафтів Одеси, Києва, Москви у перші десятиліття XX століття, творів Миколи Гоголя.

Нині можна сміливо стверджувати, що він був одним із перших експертів-аналітиків щодо визначення культурних цінностей і туристичного потенціалу історичних міст Західної і Східної Європи. Більшість історичних міст та містобудівних ансамблів, зображених в акварелях Оскара Ласке зараз перебувають у Списку всесвітньої спадщини UNESCO. Така багатогранна і ґрунтовна праця талановитого митця Оскара Ласке (молодшого) – талановитого учня знаменитого архітектора епохи модерну Отто Вагнера ще раз підтверджує, що естетика художніх образів архітектурного простору – яскраве відображення культурних цінностей епохи.